

Најмодернији
МОНИТОРИНГ ЦЕНТАР

■ // Фото: А. Рашин

■ Класирница је после старе и нове Сушаре, трећи и последњи објект у технолошком ланцу прераде угља. Крупнији комади се испоручују камионима за широку потрошњу, док се ситнији угаљ железничким вагонима превози индустрији

Садржај

06

актуелно

Инвестиције у РБ „Колубара“
„Зелени“ пројекат
у завршници

08

Актуелности у ИКТ Сектору ЕПС-а
Најмодернији
мониторинг центар

10

Јаловински системи Поља „Д“
завршавају експлоатацију у зони Вреоца
Селидба на исток

11

Актуелности са
површинског копа „Радљево“
Ископани први кубаци откривке

16

ОЦ „Метал“ у 2019. години
и планови за текућу годину
Превентивно одржавање као циљ

17

Ново „лице“ Централног магацина
Сектора за комерцијалне послове
Похвале са свих страна

18

временлов

Војислав Белаћевић Дуја
Херој
живота

21

локални мозаик

Припреме ФК „Колубара“
Нови тренер
за наставак лиге

22

Александар Рашин
поново освојио Аконкагву
Господар Анда

05

Животна средина на првом месту

ЕПС улаже милијарду евра у екологију

09

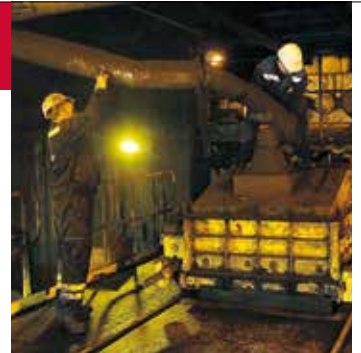
Наставак радова у производњи
јаловине на Пољу „Г“

Нова Ибарска за ширење копа

12

У посети Класирници
старе Сушаре у Вреоцима

Непрекидна борба са угљеном прашином

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В. Д. ДИРЕКТОРА: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ И ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Наталија Живковић, ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, ФОТО-РЕПОРТЕРИ: Александар Рашин и Милан Цвијетић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 785 5086, 785 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs, НАСЛОВНА СТРАНА: Милан Цвијетић, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: „BIROGRAF COMP“ д. о. о. Београд, ТИРАЖ: 3.500, ПРВИ БРОЈ ЛИСТА РУДАРСКОГ БАСЕНА „КОЛУБАРА“, ПОД НАЗИВОМ „КОЛУБАРА“, ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ 24. СЕПТЕМБРА 1960. ГОДИНЕ, ОД 15. НОВЕМБРА 2017. НОСИ НАЗИВ „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Испуњен и премашен план

Упркос сушној другој половини 2019. године, план производње пребачен за 10 одсто

Током прошле године „Дринско-Лимске хидроелектране“ произвеле су 3,23 милијарде kWh електричне енергије, што је у односу на балансираних 2,93 милијарде kWh већа производња за 10 одсто. План је испуњен и премашен, иако је други део године обележила лошија хидрологија.

Испуњење годишњег биланса и производња изнад плана постигнута су у највећој мери захваљујући периодичним падавинама и топљењу снега на хидролошком подручју слива река Пиве, Таре, Лима и горње Дрине у првој половини године, док је од јула до децембра 2019. преовладавао сушан период. Месец с најмање падавина био је октобар, а месеци с највишим дотоком били су фебруар и март. То је и допринело достизању и прекорачењу плана производње.

План производње за 2019. годину за електране Огранка „Дринско-Лимске ХЕ“

Поглед са бране ХЕ „Бајина Башта“

био је реалан. Иако је садржај воде и енергије у акумулацијама у другој половини године опадао, Сектор за диспечерско планирање и управљање производњом ЕПС успео је да оствари и премаша пројектовани биланс.

ХЕ „Бајина Башта“ у прошлој години произвела је 1,38 милијарди kWh, што је 10,17 одсто више од плана. У реверзибилној ХЕ „Бајина Башта“ произведено је 739 милиона kWh, од планираних 827 милиона kWh, што је остварење од 89,43 одсто. ХЕ „Зворник“ произвела је 456 милиона kWh, што је у односу на планираних 363 милиона kWh остварење за 25,62 одсто више. Остварена производња у „Лимским ХЕ“ је за 35,75 одсто виша од планиране, док је ХЕ „Електроморава“ произвела 11,67 одсто више него што је предвиђено билансом.

Ј. Петковић

Време

У 2019. години агрегати ХЕ „Бајина Башта“ на мрежи су провели 18.193 часа и били покренути 1.638 пута. Агрегати реверзибилне хидроелектране у оба режима рада на мрежи су били 6.776 часова, а број стартава износио је 1.013.

■ Монтерски посао у ЕПС-у врло је цењен, али и тежак

Посао који се воли

Нема ничег лепшег од сазнања да може људима да се помогне, било да је реч о кваровима на ниском или високом напону

Монтери Сеад Алтумбабић и Слободан Марковић из Ниша кажу да су постали монтери јер им је животна жеља била да се баве баш послом који је опасан, одговоран, али и важан. Није лако, напомињу, радити свакодневно са напонима од 0,4 kV до 110 kV и свој живот излагати опасности.

Наши саговорници раде на пребацивању, конкретније – уклопничари су.

– Врло опасан и тежак посао. И физички и психички. Физички тежак зато што захтева рад у свим временским условима – по ветру, киши, снегу, на високој температури. Психички тежак јер се ради и ноћу и дању, а посао захтева максималну концентрацију и не дозвољава грешку. Сваки излазак

на терен је ризик и представља опасност уколико се крене неприпремљен – наглашава Сеад Алтумбабић.

Сеад се школовао за овај посао. Жеља му је била да крене очевим стопама, а отац је читав радни век провео као монтер. Његов колега Слободан Марковић је тек шест година у овом послу, али не намерава да га мења.

– Човек некако у овом послу осећа да важне ствари од њега зависе и да од његовог успеха и резултата зависе и купци и фирма у којој је запослен. Не знам шта бих друго могао да радим, а да је опасно, опасно је. Сваки дан проведен на послу подразумева адреналински шок јер тренутака неизвесности има напретек – каже Слободан Марковић.

И Сеад и Слободан изузетно воле свој посао и не би мењали ни за један други, иако су имали прилику. Нема ничег лепшег од сазнања да може људима да се помогне, било да је реч о кваровима на ниском или високом напону. Захвалност купаца је за обојицу највећа награда.

М. Видојковић

Слободан Марковић и Сеад Алтумбабић

Дружба и служба

Поверење које се годинама гради међу колегама монтерима је изузетно важно јер њихови животи не зависе само од сваког од њих појединачно већ од свих у тиму заједно. Зато се они друже и на послу, али и ван посла су обично добри пријатељи.

ЕПС улаже милијарду евра у екологију

Уложено око 500 милиона евра у пројекте за унапређење животне средине. ЕПС највећи инвеститор у заштиту животне средине у Србији

Заштита животне средине је важан део стратегије „Електропривреде Србије“. Од 2001. године ревитализацијама и модернизацијом производних капацитета, са повећањима снаге, унапређена је и заштита животне средине. Циљеви су очување сигурности снабдевања, повећање енергетске ефикасности постројења и достизање стандарда који важе у ЕУ.

Током последњих 15 година ЕПС је уложио око 500 милиона евра у пројекте којима се унапређују квалитет ваздуха, воде и земљишта и тиме заузео лидерску позицију као највећи инвеститор у заштиту животне средине у Србији. Првенствено се улагало у унапређење квалитета ваздуха увођењем мера у термоелектранама. Реконструисани су електрофилтери у свим ТЕ. У то је од 2004. године уложено 97 милиона евра. Резултат су два и по пута мање емисије прашкастих материја (ПМ честица) 2018. него 2011. године.

Улагања ЕПС-а у заштиту животне средине донеће до 2025. смањење емисије сумпор-диоксида за 90 одсто, азотних оксида за 45 одсто и прашкастих материја за 95 одсто у поређењу са периодом од 2008. до 2012.

Приоритет и највећи обим улагања, од око 650 милиона евра, предвиђен је у области заштите квалитета ваздуха изградњом система за одсумпоровање димних гасова и примарне и секундарне мере за смањење емисије азотних оксида у термоелектранама.

ЕПС је завршио изградњу постројења у ТЕ „Костолац Б“, вредног 96 милиона евра и гаранцијска мерења су показала да су емисије SO_2 знатно испод важећег европског стандарда од 200 милиграма по кубном метру.

Највреднији пројекат од 217 милиона евра, чија је реализација у току, обезбедиће систем за одсумпоровање димних гасова за ТЕНТ А. Пројекат се реализује у оквиру споразума између Владе Републике Србије и Владе Јапана, а на основу ког је између ЈП ЕПС и јапанске агенције за међународну

■ ТЕ „Костолац Б“

сарадњу ЈИЦА потписан споразум о зајму за финансирање пројекта. На блоковима А3, А4, А5 и А6 у ТЕНТ А примениће се технологија одсумпоровања димних гасова влажним поступком, уз коришћење кречњака као реагенса. После завршетка овог пројекта очекивани ниво емисија смањиће се за више од девет пута.

Планирани су и пројекти за преостала два блока у ТЕНТ А, као и за блокове у ТЕНТ Б, ТЕ „Костолац А“ и нови блок „Костолац Б3“, чија изградња је у току.

ТЕНТ, највећи произвођач електричне енергије у ЕПС-у, реализовао је више еколошких пројеката у које је уложено више од 200 милиона евра. Ефекти реконструкције електрофилтера су видљиви на свим блоковима термоелектрана у Обреновцу, а доказ за то је и бели дим из димњака ТЕНТ А и ТЕНТ Б и смањена емисија честица чак осам пута.

Уложена су и знатна средства у модернизацију блокова ТЕ „Костолац Б“ у износу од 340 милиона долара изградњом два нова електрофилтера, адаптирани су котлови са уграђеном опремом за спуштање емисије оксида азота и испод дозвољених 240 милиграма по кубном метру – на 200 милиграма по кубном метру. Изграђен је систем за одсумпоровање димних гасова на

оба блока ТЕ „Костолац Б“, као и нови систем за извоз пепела и шљакe на сва четири блока. Све ово је дало резултате – смањење емисије и бољи квалитет ваздуха.

ЕПС поштује све законске прописе Републике Србије и ради потпуно у складу с Националним планом за смањење емисија (НЕРП).

Р. Е.

Заштита животне средине

Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, приликом обиласка копа Поље „Г“ са Александром Антићем, министром рударства и енергетике Србије, рекао је да ЕПС тренутно највеће инвестиције у вези са заштитом животне средине реализује на пројекту одсумпоровања димних гасова у ТЕНТ А у Обреновцу.

– И тај пројекат био је неколико година потпуно заглављен, а сад тамо има шта да се види. Баш уочи Нове године грађевински радови су „изашли из земље“, то је сада озбиљно градилиште. Систем који се гради с партнерима из Јапана обухвата блокове А3, А4, А5 и А6, а припрема се и пројекат за два најстарија блока А1 и А2. Они ће најкасније до 2023. бити бољи него што су били 1970. и 1971. године, када су направљени – рекао је Грчић.

Управљање квалитетом угља и хомогенизација у западном делу басена омогућиће да се термоелектранама испоручује лигнит гарантованог квалитета. БТО систем на Пољу „Ц“ и одлагач за међуслојну јаловину на „Тамнава-Западном пољу“ увелико у производњи

„Зелени“ пројекат у завршници

■ Дарко Даничић

У Рударском басену „Колубара“ завршава се први „зелени“ пројекат „Електропривреде Србије“ – „Заштита и унапређење животне средине у колубарском угљеном басену“. Као део интензивног инвестиционог циклуса у ЕПС-у, „зелени“ пројекат доноси унапређење технологије откопавања угља, уједначен квалитет лигнита, повећану ефикасност рада термоелектрана и смањење негативних утицаја на животну средину. Као неоповљиви ресурс, угаљ ће се рационалније користити.

Комплексан пројекат се реализује кроз три међусобно повезана дела – „А“, „Б“ и „Ц“. Први је обухватио набавку новог БТО система за производњу јаловине на површинском копу Поље „Ц“, други набавку одлагача за међуслојну јаловину

за „Тамнава-Западно поље“, а трећи управљање квалитетом угља и хомогенизацију у западном делу лигнитског басена. Прва два су завршена и у потпуности укључена у производни процес, док је трећи у финалној фази. Током јануара и фебруара запослени од извођача преузимају рад целог система уводећи га у редован рад копова.

Вредност „зеленог“ пројекта је 181 милион евра. Финансира се кредитима банака EBRD (80 милиона) и KfW (65 милиона) уз помоћ Владе Немачке (9 милиона) и учешће ЕПС-а (27 милиона). У различитим деловима пројекта извођачи радова били су „Sandvik“, „Thyssen Krupp“, FAM, ABB, „Siemens“, „Енергопроект опрема“, „Планум“, као и други домаћи и страни извођачи и

подизвођачи. Циљеви „зеленог“ пројекта су и оптимално управљање електранама, постизање високе поузданости у снабдевању, као и оптимизација добити у продаји угља.

Стручни тимови „Колубаре“ и ЕПС-а протеклих година су заједно са извођачима радова и консултантима радили на реализацији овог мултидисциплинарног подухвата, који припада групи најкомплекснијих у ЕПС-у.

■ Лигнит уједначеног квалитета

Изузетно значајан део „зеленог“ пројекта је увођење система за управљање квалитетом угља и хомогенизацију у западном делу „Колубаре“. С обзиром на то да тамнавски копови улазе у део лежишта са многобројним прослојцима и неједнаким квалитетом угљених слојева, уграђена опрема за управљање квалитетом, заједно са новом депонијом, омогућава контролисано мешање угља различитих квалитета, као и мешање угља са Поља „Г“ и „Тамнава-Западног поља“, а касније и „Радљева“. Термоелектранама ће се испоручивати угаљ избалансираниг квалитета, те ће и њихов рад бити ефикаснији. Студије су показале

да ће потрошња угља у термоелектранама бити мања, а смањиће се и емисија штетних гасова, као и нивои пепела и шљаке.

Троделни пакет „Ц“ чине набавка хардвера и софтвера за систем управљања квалитетом угља, инфраструктурни радови на изградњи нове депоније тамнавских копова и монтажа справа. Крајем 2018. године примљена је преостала опрема, током пролећа 2019. године на депонији су извођени завршни грађевински радови и финална монтажа опреме.

– Пројекат је формално завршен, али с обзиром на комплексност подухвата и

Нова депонија

Поред Дробилане је изграђена нова депонија за ситни угаљ са тамнавских копова у коју може да се смести 400.000 тона угља, што је двоструко више него сада. Одатле ће се ка Обреновцу транспортовати угаљ регулисаног квалитета. Електране ће радити ефикасније јер ће изостанак квалитативних осцилација битно смањити број кварова и застоја у овом делу електропривредног система. Студије су показале да се више од десет одсто количине угља уштеди захваљујући хомогенизацији.

■ Нова депонија тамнавских копова са системом за хомогенизацију угља

захтевност учешћа „Колубаре“ у преузимању комплексне опреме, запослени се уводе у посао. Један круг проба смо обавили. Током јануара и фебруара уводимо систем у редован рад копова. Од извођача не преузимамо само рад машина већ рад целог система за управљање квалитетом и хомогенизацију. Када у потпуности преуземо систем, обавестићемо Министарство рударства и енергетике, које ће потом формирати комисију за технички пријем, након чега се издаје употребна дозвола – казао је др Дарко Даничић, пројект-менаџер за реализацију пројекта „Б“ и „Ц“, додајући да су све уговорене обуке запослених завршене.

Попут сличних рударских пројеката, и у овом се током периода оптимизације опрема подешава како би се у потпуности довела у радно стање. Уочавају се слабости система и, како је гарантни период у току, недостаци се отклањају док је извођач још на терену.

У поређењу са досадашњим рударским системима, функционалне пробе и тестирање депонијске опреме били су тежи јер је систем за хомогенизацију обједињен, а испорука угља ТЕНТ-у не се сме прекидати. Део сложености посла лежи у чврстој повезаности свих сегмената пројекта и готово да нема независних проблема

Диспетчерска соба за управљање квалитетом угља

који се паралелно могу решавати. Пошто је снабдевање обреновачких термоелектрана приоритет, тестирања су углавном рађена у првој смени да би се брзо реаговало ако би дошло до проблема. Предвиђено је да систем ради у три смене.

– Хомогенизација је квалитативни помак у плану и раду. Равномерним квалитетом лигнита повећава се искористићеност котлова у ТЕНТ-у и добија производ гарантованог квалитета. „Колубара“ је до сада, зависно од лежишта, имала разнолику испоруку. Убудуће ћемо преко софтвера и сензора у сваком тренутку знати колико је и каквог угља откопано, што ће омогућити хомогенизацију и уравнотежену

испоруку термоелектранама – објаснио је Даничић.

Нова опрема – модернија производња

У оквиру пакета „А“, купљен је нови БТО систем за производњу откривке на површинском копу Поље „Ц“. Набављени су роторни багер, одлагач капацитета 8.800 метара кубних на сат, систем трачних транспортера и систем за напајање електричном енергијом. Производни систем је почео да ради крајем 2016. године. Роторни багер, чији је капацитет 6.600 метара кубних на сат, показао је високу продуктивност. Нови БТО систем припада категорији најсавременијих. Комплетно је опремљен свим параметрима

важним за повећање заштите животне средине и безбедност запослених. Посебна пажња усмерена је на изворе буке и прашине како би се елиминисали штетни утицаји на животну средину и околну становништво.

Нови одлагач за међуслојну јаловину, највећи овог типа на Балкану, купљен је за „Тамнава-Западно поље“ у оквиру другог дела „зеленог“ пројекта. Монтажа одлагача капацитета 12.000 метара кубних на сат завршена је у новембру 2017. године. Након тога машина је транспортована на радну позицију и пуштена у рад. Тестирање одлагача је завршено у јануару 2018. године са изузетним резултатом на тесту расположивости.

М. Караџић

Српска делегација у посети Чешкој

Сарадња у рударском сектору

Делегација Републике Србије предвођена Александром Антићем, министром рударства и енергетике, у јануару је била у дводневној посети Чешкој. Ток приликом обавили су веома конструктивне разговоре са потпредседником чешке Владе и министром индустрије и енергетике Чешке Карелом Хавличеком.

Осим представника Министарства рударства и енергетике, у делегацији су из ЈП „Електропривреда Србије“ били Дејан Милијановић, извршни директор за техничке послове

производње угља ЈП ЕПС и Милан Мишковић, директор за производњу угља у огранку РБ „Колубара“, као и представници Јавног предузећа за подземну експлоатацију „Ресавица“.

Чланови српске делегације обишли су рудник „Билина“ и Термоелектрану „Леднице“. Присуствовали су низу састанака са представницима бројних чешких компанија, а основне теме биле су везане за област рударства, геолошких истраживања и модернизацију постојећих производних капацитета.

Р. К.

У току реализација пројеката за системе техничке заштите, који ће додатно повећати безбедност и заштиту целокупног ЕПС-а

Најмодернији МОНИТОРИНГ ЦЕНТАР

Један од сектора који је током прошле године допринео афирмацији и модернизацији ЈП „Електропривреда Србије“ свакако је и Сектор за ИКТ. С обзиром на то да су новитети у свету најприсутнији у области информационих технологија, може се рећи да овај Сектор ЈП ЕПС прати трендове и развија се континуирано из дана у дан.

Како бисмо сумирали утиске из претходног периода, разговарали смо са Иваном Маринковићем, једним од главних руководилаца ИКТ на нивоу ЕПС-а – координатором ИКТ послова ЕПС-а.

Маринковић каже да је годину за нама у области информационих технологија обележила реализација многих важних пројеката.

– Ипак, посебно бих истакао пројекат имплементације САП-а у Огранку РБ „Колубара“. У самом процесу имплементације учествовало је више сектора, али највећи терет су изнели радници из Сектора финансија,

као и Сектора за информационе технологије. Од самог старта процес имплементације је текао добро, уз велико ангажовање Татјане Павловић, извршне директорке за финансије ЕПС-а, као и финансијског директора „Колубаре“ Владана Марковића. Све структуре ЕПС-а функционишу као један тим, на челу са Милорадом Грчићем, в. д. директора ЕПС-а. То је дало резултате – истиче Маринковић.

Од осталих пројеката, наш саговорник је издвојио пројекте за системе техничке заштите, који су повећали степен безбедности и заштите имовине ЕПС-а. Он је рекао да имплементација централног система за видео-надзор напредује добро.

– За инсталацију система за целу фирму задужени су радници Одељења за системе техничке заштите и информатичку безбедност, као и радници Одељења за телекомуникације (оба одељења припадају Сектору за АОП – ЕРЦ). Друга фаза је рађена у организационој целини „Прерада“. Обухватила је модернизацију опреме за видео-надзор, као и прављење нових телекомуникационих

траса. Укључени су и производни капацитети. Са завршетком ове фазе дошли смо до укупног броја од 280 камера централизованог система у „Колубари“. Поред овог пројекта, при крају је завршetak имплементације система за уштеду горива и возила помоћне механизације оградана „Колубара“ и ТЕ-КО „Костолац“, што је већ на самом почетку донело уштеде. Поред редовног праћења возила и механизације, систем сензорима прати проток горива, као и много других безбедносних параметара – објашњава Маринковић и наглашава да је централни мониторинг један од најуспешније реализованих пројеката из области привреде у овом делу Европе.

Када је реч о плановима за ову годину, наш саговорник истиче да ће рачунарска опрема и пратећа телекомуникациона опрема ускоро бити замењене.

У договору са директором за производњу угља РБ „Колубара“ Миланом Мишковићем, ускоро ће почети процес унификације опреме и на површинским коповима, а како би сектори производње и информационих

технологија заједничким снагама у будућности донели нове уштеде, а и модернизацију система.

– Сами пројекти техничке заштите биће настављени у току ове године, при чему је највећи фокус на заштити имовине у пограничним областима Републике Србије. Све ово се обавља у координацији са Сектором за унутрашњу контролу и безбедност. Следи и друга фаза имплементације система за уштеду горива, чиме ће се комплетирати цела помоћна механизација ЕПС-а – закључује Маринковић.

Р. Лазић

Алармни системи

Крајем прошле године завршен је и пројекат имплементације алармних система у магацинима и објектима од значаја у оквиру „Колубаре“, чиме се евентуалне провале и пљачке могу детектовати у секунди. Пренос сигнала ће у исто време бити активан како у централном мониторинг систему тако и у локалним портирницама.

С обзиром на високу калоријску вредност лигнита у Пољу „Г“, пун капацитет развоја овог копа има стратешки значај за српску енергетику. Експлоатација угља из ове зоне радова значајно побољшава укупан квалитет угља у западном делу колубарског басена

Нова Ибарска за ширење копа

претходило им је измештање ободног канала отпадних вода ОК1. Док роторни багер не стигне до пута, асфалтни део ће бити склоњен и неће бити сметњи за рад БТО система. Са површине терена биће уклоњени и објекти који су се налазили уз саму магистралу. Део материјала се користи за припрему новог пута који се простире источном границом копа.

— У текућој, а посебно у наредној години, производња откривке на Пољу „Г“ мора да буде већа будући да је слој откривке већи. План је да током ове две године стигнемо до источне границе копа, а затим идемо ка југоисточном делу где је угаљ знатно дубљи. Тада ћемо морати да откопавамо још више откривке у односу на угаљ. До источне границе чека нас још око

15 милиона кубика откривке и 7,5 милиона тона угља — нагласио је Радојчић.

Временски услови у јануару били су, како наводи наш саговорник, одлични за рад на површинском копу. Да није било неколико магловитих дана, могло би се рећи да су били идеални. Уосталом, то јануарска производња угља и потврђује.

Током следећег месеца предвиђено је постављање новог одлагалишног транспортера, док ће постојећи постати везни. Једна погонска станица, на којој се ради ревитализација, биће укључена у рад када нови одлагалишни транспортер почне да ради. Измештањем дела Ибарске магистрале отворена је могућност да се на јаловинском систему ураде продужеци везног транспортера у источном делу етажног транспортера. Сада су испуњени услови за развијање етажа у производњи откривке и угља више у источном делу копа.

М. Димитријевић

Препрека за ширење копа Поље „Г“ према истоку нестала је изградњом и пуштањем у рад новог дела Ибарске магистрале. Одмах по отварању нове деонице, стари део је затворен и стављен ван функције. Тиме је испуњен предуслов за наставак рада БТО система овог копа.

— После два месеца, систем је 23. јануара наставио са производњом и веома смо задовољни због тога. У периоду застоја урадили смо, како смо и планирали, мини-инвестициону оправку на систему, односно на тракама и на багеру — рекао је Радојица Радојчић, технички директор Поља „Г“.

У претходном периоду док је јаловински систем стајао, на угљеном се радило у редовном режиму. Захваљујући чињеници да је било око милион тона откривеног лигнита, производња је била веома добра. Током јануара, уместо планираних 300.000 тона, откопано је чак 640.000 тона угља, због повећане потребе за количином овог енергента у зимском периоду.

Прва половина фебруара на Пољу „Г“ била је испуњена бројним радовима на површини терена, односно на измештању асфалтног дела Ибарске магистрале. Сав материјал који остаје након скидања асфалта, пребацује се на коридор за коп „Радљево“. На овим пословима ради механизација „Колубаре“.

Радови на измештању асфалтног дела пута почели су почетком фебруара, а

Модерна саобраћајница

Нова деоница Ибарске магистрале у дужини од око 7,2 километра пуштена је у саобраћај 23. јануара. Саобраћајница је изграђена у оквиру инвестиционог пројекта ЈП ЕПС и Огранка РБ „Колубара“. Предвођени компанијом „Штрабаг“, извођачи су у посао уведени у октобру 2018. године. Сви предвиђени радови завршени су у уговореном року и та деоница пута дата је на коришћење. Од ресторана „Гранд“ у Великим Црљенима до каменорезачке радње „Матијашевић“ у Шопићу, траса пута је померена источно, односно ка прузи Београд-Бар. Саобраћајница је углавном изведена у земљаном насипу, претежне висине око једног метра. Нова деоница је пример модерне саобраћајнице највиших стандарда.

Селидба на исток

Моћни багери ће већим делом путовати трасама „десетке“, али како их пут води дуж одлагалишних етажа које су у функцији, у дужини од око четири километра, биће урађене и потпуно нове трасе

Протеклу годину Рударски басен „Колубара“ привео је крају са позитивним производним резултатима, али и са бројним завршеним пословима од стратешке важности. Судећи по планираним пословима за 2020. годину, који су већ отпочели, у текућој ће бити још уполсенији. У источном делу колубарског басена Поље „Д“ полако улази у завршну фазу експлоатације, па је пред рударе овог копа постављен захтеван задатак пребацивања система за производњу откривке из зоне Вреоца на позицију Зеока, односно Поља „Е“.

Владан Ивковић, директор Поља „Д“, каже да је пред њима изузетно велики и обиман посао, па је неопходно да се планирана динамика стриктно поштује. Заустављањем рада багера „глодара 3“ и „одлагача 4“ на Првом А БТО систему, почетком године, селидба је практично већ започета.

– Роторни багер „глодар 3“ из производње је искључен 8. јануара да би био транспортован до плаца за инвестициону оправку удаљеног два километра. Током транспорта делом су коришћене трасе направљене прошле године за транспорт „глодара 10“. Првобитно је било планирано да ремонт траје до средине фебруара, али рок је продужен након стручног прегледа. Установљено је да мора да се демонтира редуктор копања, што је веома сложен и компликован посао – истакао је Ивковић и објаснио да ће се након ремонта „глодар 3“ преселити на локацију Петог БТО система Поља „Д“.

Биће позициониран између „глодара 9“ и „глодара 8“ са циљем да открива први угљени слој.

– Већ у првим данима априла планирано је да вреоцки фронт радова напусти Други БТО систем са „глодаром 4“ и „одлагачем 1“. Тада ће почети инвестициона оправка „четворке“, а ми ћемо овај период искористити да комплетирамо Први А БТО систем, на чијем челу ће бити овај багер. Дугогодишњи предводник рада Првог система, „глодар 3“, остаће везан за

■ Владан Ивковић

Пети БТО систем, али на локацији испред „глодара 9“. Они ће наставити заједнички рад све док не зауставимо и Четврти БТО систем – објашњава Ивковић.

Управо ће Четврти систем последњи напустити зону Вреоца, како се очекује, у октобру. Оно што је интересантно јесте да ће „глодар 2“ радити на новој локацији док ће његов „одлагач 2“ остати на садашњој позицији. Систем ће бити формиран тако да на задњој позицији „глодар 2“ откопава подину главног угљеног слоја.

– Одласком „десетке“, односно целог производног система на други коп, нашли смо се у незгодном положају због мањка транспортера. Међутим, у овој години добијамо три нова транспортера са елементима, понтонима и чланцима. Гумена трака је већ стигла на привремени монтажни плац у Медошевцу. До краја године требало би да буду завршене и испоручене три погонске станице, па ћемо те транспортере „1600“ користити за угљене системе. Тренутно коришћени транспортери „1500“ биће намонтирани на сва три БТО система на откривци источног дела Поља „Д“, односно Поља „Е“ – истиче наш саговорник.

Очекивани транспорти роторних багера „тројке“, „четворке“ и „двојке“ већим делом ће се одвијати трасама „десетке“. Међутим, с обзиром на то да се пружају дуж одлагалишних етажа које су у функцији, биће припремљена потпуно нова траса у дужини од око четири километра. Наравно, биће формиране и трасе за транспорт „одлагача 4“ и „одлагача 1“. Као што је већ напоменуто, „одлагач 2“ остаје на садашњој позицији. На крају текуће године мало ће се изменити редослед, тако да ће „глодар 3“ бити везан да одлаже на „одлагач 2“, „глодар 4“ ће наставити рад са „одлагачем 1“, док ће „глодар 2“ одлагати јаловину преко „одлагача 4“.

Д. Весковић

Срећна седмица

Како сазнајемо на Пољу „Д“, угљени БТУ систем са багером „глодаром 7“ прошлу годину је завршио са прекопланском производњом угља. Откопано је 7.124.974 тона угља, што је од 1977. године, када је систем формиран, седма година током које је откопано више од седам милиона тона.

Коп, на чије се отварање чекало пуне четири деценије, покренут прошле године пуштањем БТО система

Ископани први кубници откривке

Значај копа „Радљево“ за Рударски басен „Колубара“ и „Електропривреду Србије“ је изузетно велики, с обзиром на чињеницу да ће производња са овог копа знатно допринети сигурности производње угља и електричне енергије у термосектору.

Према речима Владимира Петковића, директора ПК „Радљево“, тренутно се ради на откопавању кипе „Тамнава-Западног поља“.

– Копамо масе које су склоњене после поплаве 2014. године на наш усек отварања. Реч је о око 1,2 милиона кубика јаловине. До сада смо откопали око 800.000 кубика јаловине и према нашим прорачунима преостало је да откопамо још око пола милиона кубика јаловине. Након тога улазимо у здрав блок и настављамо копање у зони ка асфалтном путу, што повезује ново насеље у Радљево са Каленићем, односно коп

■ Владимир Петковић

„Радљево“, како стоји у плану и пројекту – изјавио је за наш лист Петковић.

Говорећи о технологији копања, наш саговорник објашњава да на багерској траси „глодара 10“ има доста муља и блата. Неопходно је да га најпре ископају, а онда насипају добрим материјалом, како би припремили квалитетну трасу.

– Од почетка рада система имали смо једно померање етажног транспортера радијално

на повратном бубњу неких 40 метара, а имали смо и продужетак те исте траке од 45 метара. Такође, на одлагалишном транспортеру урадили смо једно померање, исто радијално, а корак померања је био око 50 метара. Сада настављамо са копањем дуж система – истиче Петковић.

Он каже да се багер редовно сервисира. Након доласка на локацију у Радљево, по завршетку транспорта са Поља „Д“, на багер је враћена опрема која је била скинута због максималног олакшања транспорта и преласка преко пружних прелаза, Ибарске магистрале и реке.

Заједно са опремом и механизацијом са Поља „Д“ прешао је и одређени број радника. Тренутно комплетан систем броји око 100 радника.

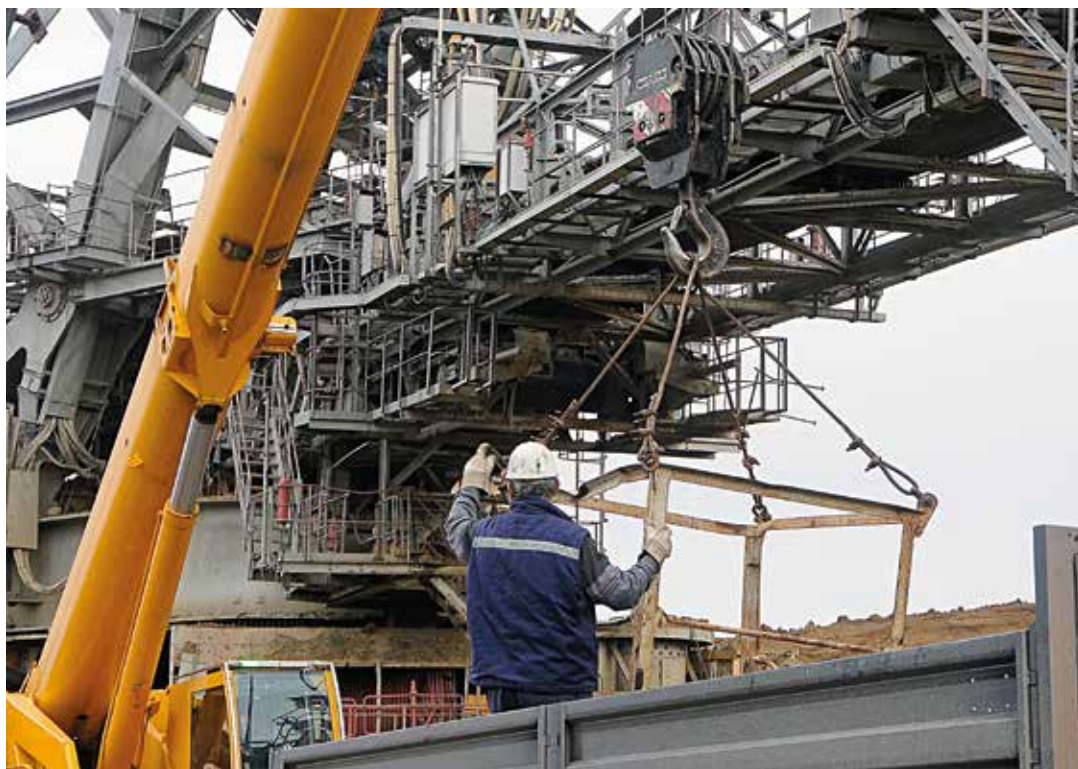
– Покривене су све смене са основним потребама. Добили смо и десетак помоћних радника, што нам олакшава посао, али недостају станичари, бравари, машински надзорници...

Ипак, добром организацијом послова и благовременом припремом успевамо да испунимо планиране производне резултате. Желим да нагласим и одличну сарадњу са свим коповима, али посебно са колегама са „Тамнава-Западног поља“ и Поља „Г“, јер смо на њих највише ослоњени. Највећа подршка, када је реч о механизацији и одводњавању, долази са „Запада“, док нам колеге са Поља „Г“ највише помажу у припремним радовима, померањима траке – наглашава Петковић.

За предвиђено напредовање рударских радова, а самим тим и плански развој копа и подизање производње, планирана је набавка опреме и механизације, пријем нове радне снаге и изградња бројних објеката.

– У плану је изградња диспечерског центра за ПК „Радљево“, код радљевског новог насеља. Предвиђена је и изградња ватрогасног дома за потребе копова „Радљево“ и „Тамнава-Западно поље“, као и котларница за ова два објекта и за смештај радника у објект Радљево 2. Имамо 15 канцеларија у објекту „Колубара Б“, где је за сада смештена наша управа. Ради се и пројекат новог монтажног плаца јер ће такозвани немачки плац бити прекопан. У плану је и изградња северне обилазнице, као замене за пут Радљево–Каленић, који ће због ширења фронта рударских радова бити прекопан – рекао је Петковић.

Р. Лазић

Угаљ до 2023. године

Прве количине угља могу се, према пројекту, очекивати до 2023. године. Процењене експлоатационе резерве износе 395 милиона тона лигнита. Експлоатација угља из зоне копа „Радљево“ знатно ће утицати на сигурност производње РБ „Колубара“ у будућности.

Непрекидна борба са угљеном прашином

Ако би се у Рударском басену „Колубара“ бирало место где су услови рада најтежи, Класирница и стара Сушара би сигурно, у јакој конкуренцији, биле у ужем избору

У приземљу оронуте зграде старе Сушаре у Вреоцима, коју с разлогом сматрају синонимом за „Прераду“, заједно са Синишом Кузмановићем, старешином Класирнице, стижемо на такозвану „нула коту“. На самом улазу запахнуо нас је мирис угљене прашине попрскане водом, јер је пре нашег доласка завршено чишћење и прање хале.

Поред једне од трака упознајемо Предрага Ивковића, руковоаца „изгртача“ и трака на „нула коту“. То је место са ког се неклаирирани, осушени угаљ, усмерава на даљи третман – раздвајање по крупноћи.

– Мој задатак је да померањем машина за извлачење угља („изгртача“), дозирајем оптималну количину угља из бункера на транспортне траке којима се угаљ даље шаље на просејавање. Пре него што погон крене са радом, имам обавезу да све исконтролишем, а затим непрекидно пратим рад система, јер се дешава да уз угаљ стигну и неке друге примесе које могу да поцепују траке, зауставе процес и нанесу штету – каже Ивковић, који са неподношљивом, заглашујућом буком и енормном количином угљене прашине „ратује“ већ 32 године.

■ Неопходан опрез

Док заједно обилазимо постројење, домаћини нас упозоравају да се крећемо опрезно, јер влажна угљена прашина и блато лепе обућу за тло. Кажу да је, када је погон у раду, толико прашине да се често не види ни прст пред оком и да се тада ослањају на велико искуство и познавање распореда машина.

– Пошто транспортна трака тренутно не ради јер угаљ у бункерима мора да одстоји предвиђен временски период, обавеза запослених који овде

■ Александар Машић

раде је да детаљно очисте и оперу погон, као и подрумски део где је наталожен муљ, настао приликом прања великих наслага угљене прашине – објашњава Кузмановић док пролазимо кроз мокре „катакомбе“.

Пењемо се опраним степеницама, спрат по спрат, до другог нивоа (коте 10,2 метра) и просторије у којој су се, за ову прилику, окупиле радници задужени за овај део погона у коме се складишти угаљ.

Смену чине Горан Крсмановић, старешина смене, Зоран Дражић, предрадник, Игор Хаурдић и Александар Машић, руковоаца транспортера.

– Када се угаљ осуши на новој Сушари, он се пребације овде, у међулагер, где у бункерима треба да одлежи одређени временски период, док се не охлади. Затим се транспортерима допрема у Класирницу у којој се раздваја на асортимане. Такав угаљ се складишти у бункере асортимана и спреман је за употребу у индустрији или у домаћинствима. Наш задатак је да непрестано контролишемо ниво угља у бункерима, јер ако се на време не уочи да је ниво дошао до горње границе, односно препунио, може да се заглави трака или да настане неки други квар техничке природе – објашњава Хаурдић, први расположен за разговор, од кога сазнајемо да има укупно 16 бункера, чији је капацитет око 150 тона по бункеру.

■ Услови рада тешки, али се поправљају

Горан Крсмановић, старешина смене, има велико радно искуство. Он у погону Сушаре различите послове обавља већ 24 године, тако да је прави саговорник о условима рада у овом погону.

– Потешкоћа има и у летњем и зимском периоду, тако да будност и одговорност у сваком тренутку морају да буду на највишем нивоу. Зимом се мучимо са влагом, испарењима, приликом прања погона вода капље са свих страна па је клизаво, док се у летњем периоду боримо са прашином, која мора редовно да се чисти. Наиме, дешава се да се прашина проспе, да заглави трака, па постоји потенцијална опасност од пожара због самоупаљења од наслага. Најчешће не сме да буде велики јер долази до хемијског процеса у угљу, тако да, ако се запали, онда су немогући услови за рад, јер дим излази из бункера

■ У разговору са запосленима из Класирнице

и не може да се ради без маске, детаљно нам описује услове рада старешина смене Крсмановић, али и наглашава да се они поправљају из године у годину.

– Урађен је систем за отпашивање који делимично помаже у елиминисању прашине, редовно се добија ХТЗ опрема које има довољно, а с обзиром на то да сама технологија производње носи одређене ризике, неопходне су периодичне

здравствене провере, на које се запослени редовно одазивају – истиче наш саговорник.

На његову причу се надовезује Зоран Дражић, предрадник, који 22 године ради у овом погону.

– Посао није физички напоран, колико су тешки услови за рад. Наша радна места носе и висок степен ризика, што значи да посао захтева да нон-стоп будемо максимално присебни и одговорни, јер је опасност од

повреда стално присутна. Екипа је мала, али сви раде посао са великом пажњом и у стању су да на прави начин сагледају сваки потенцијални ризик посла и сачувају себе, друге колеге, и машине – каже Дражић.

Наши саговорници сагласни су у томе да недостатак броја запослених и висок просек година живота додатно отежавају ситуацију.

– Захваљујући прерасподели посла и доброј организацији успевамо да одговоримо свим захтевима. Зато је уобичајено да један радник, уз своје редовне обавезе, покрива још неколико. Требало би да се што пре запосле млади људи јер је потребно време да се научи посао, стекне рутина и искуство – апелује Кузмановић.

У току разговора примећујемо да су Александру Машићу, руковооцу транспортера, лице и руке умазани угљеном прашином јер је управо завршио са прањем погона. Од њега сазнајемо да се много води рачуна о чишћењу радног простора и да од квалитета и капацитета угља добрим делом зависи и тежина посла.

■ Једнака расподела послова

– Ако је угаљ који долази са сушења мање гранулације, он у себи има ситне лепљиве примесе па долази до стварања такзованих налепака, које уклањамо лопатама, струшкама или хидродинамичким чишћењем уређајем „Woma” – каже Машић.

– Пошто су делови погона различити по тежини посла,

Сваки угаљ има купца

Класирница је после старе и нове Сушаре трећи и последњи објект у технолошком ланцу прераде угља. Напуштајући овај део процеса прераде, угаљ практично излази из фабричког круга и креће пут потрошача.

Описујући детаље процеса рада, Симиша Кузмановић каже да се угаљ, након што прође кроз Сушару, допрема до такзованог решета у овом погону, на коме се одваја по крупноћи. Одатле се посебни асортимани – комад, коцка, орах, грах, прашина (прах), утоварују у камионе и вагоне, којима се даље отпремају до крајњих потрошача. Крупнији комади се испоручују у првој и другој смени камионима за широку потрошњу, док се ситнији угаљ железничким вагонима превози индустрији.

– Сваки асортиман угља има свог купца, јер сви имају намену, било у индустрији или код становништва. Комад и коцка највише се употребљавају за грејање домаћинства, док се у индустрији углавном користи орах пошто је најкалоричнији и најлакше га је дозирати. Уколико ораха нема довољно, онда се уместо њега узима грах – каже Кузмановић.

запослени у све четири смене имају задужење да поред редовних послова које обављају, у току једног месеца посебно обрате пажњу на прање и одржавање дела погона за који су задужени. Круг се окреће сваког месеца, свака смена на крају месеца предаје колегама очишћен део погона, а преузима други и на тај начин смо правилно распоредили послове и олакшали рад свима – објашњавају наши саговорници.

Сагласни смо да, ако би се у Рударском басену „Колубара” бирало место где су услови рада најтежи, Класирница и стара Сушара би сигурно, у јакој конкуренцији, биле у ужем избору. И поред чињенице да је последњих година доста учињено да би запосленима био олакшан рад, свако радно место и даље је веома захтевно и тражи изузетну пожртвованост.

Т. Симић

Од кровине до сабирника, цео коп је њихов. Пре моћних машина су они били ту, било да пада киша, дува ветар, пржи сунце или стеже мраз

Сваки динар заливен знојем

Опште је познато да неке од најтежих физичких послова, са најмање бенефита, на површинским коповима обављају запослени у Припремним радовима. Широки је спектар њихових обавеза, радно време само у првој смени и с обзиром на то да је највећи број послова вреднован најнижим коефицијентима, веома је тешко да се потребан број запослених одржи.

На „Тамнава-Западном пољу” у домену Припремних радова су сви послови на кровини угља пре доласка багера, и то се најчешће односи на сечу дрвећа и растиња и рушење кућа, а у самом копу то су померање и постављање транспортера, као и послови одржавања зграда.

– Када се овако каже, не чини се много, али огроман је посао све то реализовати. Ево, данас радимо на шест места, сређујемо траку на којој су поспали чланци са понтона. Потребно је и да поставимо шине

на понтоне и нивелишемо траку, што ми зовемо поштопавање или регулација. За групу на том послу то ће бити целодневни рад. На још три места радимо нивелисање траке јер су потонули чланци приликом рада, и на кровини имамо сечу шуме и утовар пањева – објаснио је Драган Бркић, главни пословођа Припремних радова.

Он је у овој групи један од најстаријих по стажу и прво што је рекао је да им недостаје надзорни кадар. Према његовим речима, тиме се умањује квалитет и олакшавање њиховог рада, јер постојеће пословође и надзорници тешко постижу да исконтролишу и воде све радове на терену. Зато део послова воде предрадници. У последњих десетак месеци претходно мали број запослених се повећао, па их сада у Припремним радовима има око 100, од чега је 45 стално запослених, а остали су ту углавном по уговору о привремено-повременим пословима.

Са проширењем копа и повећањем броја система повећале су се обавезе у

■ Драган Бркић

припремним радовима. Мерено транспортним тракама, запослени су ангажовани на 35 километара транспортера, од чега се 22 километра помера, а остало су стационарне траке. Потребно је стићи на терен и за то им је на располагању средство за масовни превоз, али им недостају превозна средства којима ће надзорно особље стићи на свако место рада и проверити квалитет радова. Посебно место и значај имају трактористи, којих ова служба има шест

јер једино они возе вариоце и боце. Слично је са машинама „Помоћне механизације” за чије ангажовање се одређује приоритет, па се може деси да остану без ње јер је некоме у датом тренутку потребнија.

Посебно је тешко када су падавине, а тада следи блато, када су ниске температуре јер они су све време напољу. У таквим временским условима не могу да их заштите ни кабанице, а често ни чизме нису довољне да ноге остану суве. Јесте да се послови планирају и да се прати временска прогноза, али не може увек да се избегне фактор тешких временских услова када багери раде 24 часа дневно, сваког дана у години.

А сећају се и неких зимских дана када су на –20 степени Целзијуса полако један по један одустајали јер нису могли да издрже хладноћу. Или када је све толико похисало да не може човек да се креће, а о машини не сме ни да се размишља. Такви дани, а није их било мало, узимају данак и многи запослени који су дуже у овој служби имају здравствене проблеме.

На услове смештаја се не жале. Столари и гатеристи су у једној просторији, а на располагању су им и купатиле. Помоћни радници и предрадници су скупа, имају санитарни чвор, а у посебној кацеларији су пословође и надзорници. Одскоро у рапортној сали имају калорифере, што им значи јер је плафон висок и тешко је загрејати просторију.

М. Димитријевић

Хероји поплава

Свакако да поплаву памте као време у којем су осећали страх и беспомоћност, а по одлуци да се вода испумпа – огромну вољу да се то уради. Памти се и као период када су много радили, када су се прихватили и других послова које не познају.

Најбољи међу најбољима

Запослени у погону „Помоћна механизација“ иза себе су оставили још једну успешну годину. За воланима тешких теретних камиона, вучних возова, „газова“, возила за масован превоз и путничких аутомобила превалили су око четири и по милиона километара и остварили више стотина хиљада радних сати. То је био повод више да се традиционално окупе и свечано обележе Дан возача и ауто-механичара.

Више од 500 званица окупило се 17. јануара да традиционално обележе успешну пословну годину, награде најбоље и испрате у пензију оне који су свој радни век завршили у овом погону. Манифестацији су присуствовали Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, Милан Ђорђевић, председник Синдиката радника ЈП ЕПС, представници менаџмента Огранка РБ „Колубара“, синдикалних организација ЕПС-а и „Колубаре“.

За најбоље водаче из рудовачке ауто-гараже проглашени су Дејан Јовановић, водач масовног превоза, Радиша Живановић,

водач теренског саобраћаја, Милиша Илић и Михаило Јовановић, водачи теретног саобраћаја. Драган Спасојевић је најбољи механичар у прошлој години, а његов колега Бранко Јовичић је најуспешнији ауто-електричар.

Из тамнавске ауто-гараже ласкава признања добили су водачи теренског саобраћаја Саша Ћирић и Милош Ташић, као и водач теретног Александар Јеремић, док је ауто-механичар године Милан Тодоровић.

За најуспешнијег ауто-електричара у ауто-сервису „Вреоци“ проглашен је Александар Гајић, а Дејану Миловановићу уручено је признање за најуспешнијег ауто-дизаличара.

Међу награђенима су и Дејан Пејовић, стругар булдожерске радионице „Тамнава“, и Срђан Мијатовић, механичар булдожерске радионице „Барошевац“. Најбољи у служби „Експлоатација машина на точковима“ је руковалац Драган Петровић.

Према речима Горана Жарковића, председника Синдиката „Помоћне механизације“, из године у годину овај

Традиција дуга 16 година

Међународни Дан водача и ауто-механичара 15. јануар у Србији се прославља од 1960. године. У погону „Помоћна механизација“ овај дан се прославља већ 16 година заредом и није стриктно везан за тај датум.

дан добија на масовности и значају. Ово је јединствена прилика да се окупе сви запослени јер због природе посла и претежно теренског рада то често нису у могућности.

– Запослени у нашем погону су важна карика у процесу производње копова „РБ Колубара“ и упркос недостатку радне снаге успевамо да испунимо све задатке. Почетком године дали смо 53 машине у закуп према свим коповима, што је рекорд до сада. Посебно бих истакао руковооце машина у експлоатацији који су веома битни у раду „Помоћне механизације“ – рекао је Жарковић.

Т. Крупниковић

Пензионери

Овом приликом у пензију је испраћено 22 радника „Помоћне механизације“, који су својим радом деценијама допринели успеху овог погона. Свој радни век привели су крају: Рајко Вуковић, Милан Николић, Слободан Тешаћ, Милован Петровић, Милован Новаковић, Чедомир Радосављевић, Драган Менићанин, Михаило Вићентијевић, Слободан Новаковић, Душко Благојевић, Милисав Петковић, Милован Дражић, Миломир Митровић, Михаило Марковић, Милош Милиновић, Зоран Ђорђевић, Војислав Милутиновић, Младен Петковић, Добривој Лукић, Мирослав Максимовић, Светозар Милановић и Јулијана Дамњановић.

Током протекле године у халама „Метала“ урађено 750 тона опреме. Квалитетно и на време обављене 44 ремонтне оправке опреме

Превентивно одржавање као циљ

Најважнија делатност и оно ка чему је ОЦ „Метал“ усмерила читав свој рад јесте одржавање рударске опреме у РБ „Колубара“, будући да је квалитетно одржавање опреме предуслов за остварење најбољих могућих резултата у производњи угља и јаловине.

– Рудари „Колубаре“ остварили су прекоплански резултат у производњи угља у 2019. години. На коповима је произведено готово 30 милиона тона угља и откопано и одложено око 63 милиона кубика јаловине, а „Метал“ је дао велики допринос у одржавању машина како производни системи не би стајали – истакао је Милорад Пантелић, директор ОЦ „Метал“.

Према његовим речима, овакав резултат не би био могућ без одличне сарадње са колегама из ОЦ „Површински копови“, јер сви функционисау као један тим.

– За сваку машину урадили смо „крвну слику“ и на основу тога план застоја и време трајања заустављања. Да би све функционисало, укључиле су се стручне екипе, које су радиле дефектажу челичне конструкције и прегледале машинску и електро опрему. У послу учествује и Лабораторија „Метала“, која ради комплетну дијагностику свих ротирајућих елемената на багерима, чиме су нам омогућили да створимо праву и реалну слику стања опреме – нагласио је Пантелић.

Оно што је превасходно циљ пословодства „Метала“ и што је план за текућу годину јесте да се увек иде један корак напред, да се ради предиктивно одржавање са дијагностицирањем свих елемената, како би се издвојиле све критичне тачке на машинама. На тај начин могуће је да се посао благовремено припреми и заврши у планираном застоју, без могућности појаве изненадних

■ Милорад Пантелић

кварова и отказа машина и опреме.

Пантелић истиче да је претходна година била веома турбулентна, радна и ефикасна. У погледу израде и регенерације делова, у халама „Метала“ урађено је 750 тона опреме, и то 580 тона понтона, папуча и кашика и 170 тона инвестиционе опреме.

Што се тиче ремонтних активности, имали су 32 планиране и 12 непланираних оправки. Уз све те активности, успели су заједно са колегама из ОЦ „Површински копови“ да преселе багер „глодар 10“, бандваген и припадајуће транспортере на нови коп „Радљево“. Да би систем био поуздан у раду, сређена је комплетна опрема: багери, одлагачи и трачни транспортери. Све је урађено у року и систем је пуштен у рад.

„Метал“ тренутно броји 1.876 радника. Број људи је смањен у односу на претходни период и Пантелић истиче да је тренутно један од највећих проблема у раду „Метала“ недостатак радне

снаге свих профила: бравара, завршача, руковаца алатним машинама, монтера...

– Прошле године је дошло око 100 радника, што се позитивно одразило на извршавање послова. Надамо се да ћемо у наредном периоду имати додатни прилив радника. Дефицит надокнађујемо кроз прекровремени рад, као и кроз рад у другој и трећој смени, који је под строгим контролом Дирекције РБ „Колубара“ и одобрава се само уколико је неопходно да се посао заврши у планираним роковима – напоменуо је Пантелић.

Откад постоји, „Метал“ стално пред себе ставља нове радне изазове. За „Метал“ је увек изазов да буде главни носилац свих активности везаних за рад РБ „Колубара“, а нарочито с обзиром на то да „Колубара“ има много већи број машина него пре пар деценија: данас располаже са 20 роторних багера, једним „ведричарем“, са више од 100 километара транспортера, одлагача, „бандвагена“ и дреглајна.

Комплетно ремонтно одржавање за целокупну

„Колубару“, сервисно одржавање на „Тамнава-Западном пољу“ и „Радљево“, делимично на Пољу „Ц“, као и интервентно одржавање – све су то послови за које су задужени запослени „Метала“.

– Резултат производње „Колубаре“ је и наш резултат. Што је боља производња, значи да смо и ми боље урадили посао. Дишемо као једно и тако ће сви радници „Метала“ увек размишљати. Ми смо један тим и увек смо на заједничком задатку – да решавамо проблеме правовремено и у што краћем року – закључио је Пантелић.

М. Пауновић

Да откажи не управљају нама

Тежимо ка томе да ми управљамо отказима опреме, а не да откажи управљају нама. Зато је акценат на превентивном и предиктивном одржавању опреме. Корективно и интервентно одржавање су најгори вид одржавања – објашњава Пантелић.

Похвале са свих страна

Огромним радом за годину дана сви магацини у Вреоцима су препаковани и сређени, као и цео простор круга. Услови рада и безбедност знатно побољшани

У огранку РБ „Колубара“ постоји више десетина магацина, а оно по чему се издваја Централни магацин у Вреоцима, који припада Сектору за комерцијалне послове, јесте његова улога да се готово сва роба и материјали који стижу у „Колубару“ прво примају у том магацинском простору, а затим се даље расподељују по деловима огранка. То су најфреквентнији магацин у „Колубари“, у који се шлеперима и камионима свакодневно допрема наручена роба и истовремено отпрема ка осталим магацинима.

У последњих годину дана Централни магацин доживео је преображај не само споља у самом кругу, који је видно улепшан, већ је и унутра складишни простор детаљно реорганизован и сређен. Гордана Илић, која је од пре две године пословођа Пословнице складишта и транспорта, говори нам да се у кругу Централног магацина у Вреоцима налазе магацини 1, 2, 3, 4 и 145. Њима припадају и магацини: 53 у објекту Интерне банке у Лазаревцу, 110 за половни грађевински материјал у Јунковцу и магацин техничких гасова у „Металу“. Од јула до 1. октобра прошле године извршена је обука магационера за рад у САП програму, а онда је почела и његова примена. Иако је просек магационера око 50 година, брзо су савладали почетне тешкоће и последњи попис урађен је у САП програму. Најважније је да су сви магацини били на позитивној нули, без вишкова и без мањкова.

Гордана истиче да је њој много значило претходно радно искуство, које је стекла радећи 25 година у „Металу“ на пријему и отпреми резервних делова, и то што је у „Металу“ уведен САП програм пре осам година.

Доласком у нову средину, Гордана је увела неке позитивне промене. Како каже, ниједну одлуку не доноси сама, док се прво не посаветује са главним магационерима и не чује и њихово мишљење. Од велике помоћи су јој били савети и инструкције колеге старијег и по стажу (34 године) и по годинама живота Зорана Јанковића, магационера. Он је задужен за магацин 3, који је свеобухватан и складишти ХТЗ опрему, алате, лежајеве,

■ Екипа која је средила магацине

водоводну и вијчану робу. Заједно су анализирали начине уређења магацина и круга, а захваљујући доброј сарадњи и уз ангажовање свих магационера и помоћних радника, за годину дана успели су потпуно да очисте и среде круг Централног магацина. Затим су отворили један по један магацин и детаљно их препаковали и педантно сложили. Зоран каже да ко год дође у њихов круг примећује огромну разлику, а сем тога побољшани су и међуљудски односи, колегијалност, рад и дисциплина.

— Кад дође камион са 9.000 пари чизама, шта бих сам без помоћи колега при истовару робе. То су два огромна шлепера. Скоро смо имали велики шлепер зимских јакни. Све колеге су се прикључиле на истовару, направио се велики ланац људи и пакети су ишли од руке до руке. Похвала иде и „Помоћној механизацији“. Њима дугујемо захвалност за добру сарадњу јер се увек на наш позив брзо одазову и доставе превозно средство с којим у максимално кратком року, од два до три дана, расподеле робу по деловима „Колубаре“ — истиче Јанковић.

Да је колегијалност на високом нивоу слаже се и Оливера Младеновић, која има 36 година стажа и води магацин 145. Она је пре две године дошла из магацина 104 на Пољу „Д“, где је радила сличан посао као и овде. Са овим колегама је сарађивала и раније и лепо се уклопила.

У кругу Централног магацина у Вреоцима ради само 16 људи. То је мали колектив с обзиром на обим и тежину посла који се обавља. Од одласка у пензију виљушкарите крајем године, веома им недостаје овај

профил радника, али надају се да ће се ускоро и то решити. Помоћни радници су велики носиоци посла ове пословнице и без њихове помоћи, како каже Гордана Илић, не би успели да среде круг до перфекције.

Она оцењује да су у последње време видно побољшани услови рада и безбедности. Урађене су фасаде на две зграде, подшивен кров на једном магацину, урађена је бетонска кошуљица у магацину 4, а ради безбедности, на свим магацинима рементована су или постављена нова врата. Портири раде у три смене, а активан је и видео-надзор. Постављена је нова противпожарна хидрантска мрежа, а цео круг је осветљен новом расветом.

Много се радило у последњих годину дана, похвале стижу са свих страна, а наши саговорници скромно кажу да све ово не би могло да се реализује без подршке Милана Мишковића, директора за производњу угља РБ „Колубара“, руководећих људи Комерцијалног сектора и „Помоћне механизације“, који су давали камионе и другу потребну механизацију.

М. Радосављевић

Заједништво

Оно што карактерише све мале радне јединице у „Колубари“ — а то су слога, заједништво и испомоћ, „пресликано“ је и у Централном магацину. Другачије, посао не би могао да буде завршен добро и брзо, будући да кроз магацине протиче велика количина робе, која често има и велику вредност, а и тежину.

Херој живота

Сећања
стогодишњака на
рударење које је
почело лопатом,
а завршило се
великим и моћним
багерима. Вредни
сведок историје о
начину рада и развоја
јамских рудника

Постоје места на која ступите први пут, а осећате као да је то ваш дом. Постоје људи које тек упознате, а као да сте „своји“. Баш тако је и нама било у Јунковцу у дому породице Белаћевић, 96-годишњег Војислава званог Дуја и његове десет година млађе супруге Марице.

Уз обавезно слатко, послужење и гибаницу, изузетно виталан, бистрог ока и још бриткијег ума, наш домаћин Дуја нас је разговором провео кроз нека давна времена, када је у овом месту био истоимени рудник и центар рударства у Србији.

Прича почиње о времену пре рудника. Како нам поверава Дуја, ратне године су биле тешке, а са два брата на фронту, војскама које су све однеле, требало је помоћи родитељима да се прехране. Први посао је нашао у „Крушику“ у Ваљеву у марту 1945. године, у машинском одељењу, где је правио ручне бомбе и гранате за минобацаче.

– Када сам примљен на посао, потписао сам документ о тајности. Уколико одам шта се прави, дозвољавам смрт стрељањем. А почео сам терајући колица са опилцима и помно пратећи како се ради на машини битлер. И радио на њој, чим неко оде на паузу. Да би био постављен на ово радно место, морао сам да се дошколујем. Тако ми је протекла цела година – пре подне посао, по подне школа. С дипломом

■ Војислав Белаћевић Дуја

квалификованог мајстора радио сам као реглер на овим полуаутоматским машинама са веома високим захтевима у изради прецизних елемената – прича деда Дуја и скромно додаје старе новине да прочитамо.

■ Здраво, херој!

Лист јединственог народноослободилачког фронта округа ваљевског „Све за победу“ од 26. јуна 1946. године, а у њему пише да је друг Војислав Белаћевић својим савесним радом успео да усаврши намештање и скидање делова које обрађује у толикој мери да је повећао капацитет производње за 45 одсто, па је отуда проглашен херојем рада.

На поклон је, поред значке хероја рада, добио три метра штофа, веш и ципеле, као и

бесплатне посете београдским биоскопима и позориштима читавих 15 дана. И поздрав којим су га дуго поздрављали: здраво, херој!

Већ 1947. године одлази у војску. Ту се сусрео с различитим родовима војске и обавезама које доноси. Најпре је примљен у падобранску, потом минобацачку, па граничарску и на крају је распоређен у коњичку јединицу у Кикинди.

– Нас 30, а коња 40. На боксовима им не стоје имена, већ само упозорења – или убија или уједа. Све су то били официрски пастуви, расни, али и опасни. Устанеш у четири ујутру да их нахраниш, па онда креће тимарење уз команду. На крају, не зна се ко је више био дисциплинован, да ли ми или коњи – шали се Дуја.

По повратку из војске, 25. децембра 1949. године, Дуја се запошљава у јамском руднику „Јунковац“.

– Кад сам почео да радим, пошаљу ме у машинску радионицу. Тамо све ковачи, све неучено, а ја пре тога радио прецизно машинство. Од јамских машина затекао сам 24 коња, 40 дрвених вагона, рударске секире, крампове, пијукe и лопате. То је била „механика“ да дајемо угаљ. Касније смо направили жичару до Вреоца, коју сам одржавао уз много муке – присећа се Дуја.

Угаљ се у то време копао ручно. Наш саговорник детаљно и веома сликовито описује процес. Најпре се зашпица 90 центиметара у дубину и два метра у висину. Онда се постави динамит, обично, како су их рудари звали, 20 пушака. Када то опали, копа се угаљ и утовара у вагоне. То је била надница

Како је откривена јама „Јунковац“

Деда Дуја нам је испричао и како је откривена јама „Јунковац“. На имању његове тетке, на само 200 метара од некадашњег улаза у јаму, копан је бунар. Један од радника је сишао на дубину од десетак метара да би избацивао земљу. На његову несрећу, „ударили“ су право у угаљ и услед угљен-моноксида који је покуљао, он је на месту страдао.

То је у новинама прочитао Васа Кнежевић, велики бизнисмен тог времена, и недуго затим довео бушаче, који су установили да угља има 40 метара у дубину без прослојака.

– Отвара он јаму и нуди виђенијим људима села да откупи пет хектара заједничке земље изнад рудника да направи термоелектрану, осветли Јунковац, направи пут. Они су то будаласто одбили и после се давили у блату. Електрану је направио у Вреоцима и жичаром пребацивао око 450 килограма угља у линији. Тако се радило годинама – испричао нам је деда Дуја.

■ Са директором Миланом Милетићем испред кantine у Јунковцу

рудара. И онда све поново. Алат су држали у магацину, а свако је имао свој број пијука, крампа, лопате.

Дуја памти и време када је у јаму „Јунковац“ почела полако да пристиже механизација. Најпре две дизел-локомотиве, једна француска и једна енглеска за чије управљање је управо он обучавао људе, у четири смене без одмора.

Касније су, како каже, добили секачицу која је секла ходнике, па су били широки као булевару у Београду. Кроз средину је

ишао главни колосек, а са леве и десне стране, гранале су се шине према радилиштима где се копао угаљ. Рудари су са сваког радилишта пун вагон избацивали на колосек и кад наиђе машина, она их покупи и вуче горе до плотне. Главни колосек је ишао чак у Стублину.

■ Од лопате до „континуса“

– Завршио сам у међувремену и Вишу машинску школу и добио звање пословође. Радило се много и тешко. Једном је јама

поплавила, 48 сати нисам кући ишао, доносио ми отац храну. Ноћу квар, мене зову, кућа ми близу. Е, једном опет, десио се квар у Вреоцима, идем пешке, снег до груди, а причали људи да се једна жена ту што је умрла крај пута повампирила. Идем ја, а коса се дигла, скинула ми капу – смеје се деда Дуја.

А када се рудник разрадио, прича, стигле су пумпе за извлачење воде, секачице, грабуљари, траке, дробилица. И све то је Дуја одржавао. Касније је стигао и „континус“

из јаме „Космај“. Овај мали багер са пуно ножева исекао је све велике ходнике чак до Сакуље. Давали су велику производњу и чак прешли и у зону површинског копа Поље „Д“. Када је потреба за радом „континуса“ нестала, услед стабилности јаме, није се могао истерати напоље, Дуји је запала немиле дужност да га исече.

Са доласком механизације, повећавала се производња, али и стварала рударска колонија у Јунковцу. Тако су, како нам је Дуја испричао, запослени у машинској радионици, поред својих редовних послова, правили и шпорете, дагаре, али и радили на увођењу воде у насеље.

– У јами „Јунковац“ радио сам до затварања. После сам отишао у Централну радионицу у „Метал“, где сам постављен за пословођу столарске радионице, која је обухватала и моделаре и фарбаре. Осам година сам радио ту, упознао добре људе, обезбедио и придонео да све што је од дрвета на коповима – буде квалитетно и на време урађено. У пензију сам отишао 1984. године. Када погледам сада на те године, драго ми је што сам прошао путем којим јесам. Радило се много, али и живело лепо – каже деда Дуја.

Д. Весковић

Дуја и његова Мара

Давне 1955. године Војислав и Марица ступили су у брак. Од тада су прошле 64 године. Имају три кћери, три унука, две унукe и три праунака. У данашње време, када је пробни брак модернији од оног на папиру, број година који су заједно звучи невероватно. Питали смо бака Марицу која је тајна успешног брака.

– Тајна је јер се лепо слажемо. Лепо смо одгајили децу у миру и слози, никад се нисмо свађали, тукли. Свако је свој посао знао да ради, ја мој, он његов. То нас је и одржало, слога у кући. Ја њега поштујем, он мене, слушамо једно друго. Живимо лепо наш заједнички живот – одговара насмејана бака Марица.

„Лавина“ као тишина и побуна

Представа рађена по тексту турског писца Тунцера Џуценоглуа, у режији Стевана Бодрже, трага за одговором на питање да ли су страхови, дубоко укорени у човеку, реални или су само облик друштвене контроле

бригама, надахнути истим надама и загладени у исте недоумице – објаснио је редитељ Бодржа, истичући да представа испитује и да ли су страхови, дубоко укорени у човеку, а однеговани од стране заједнице, заправо реални или су само облик контроле.

У камерно постављеном комаду, који је преведен на више од 30 језика, играју Кристина Јевтовић, Лазар Максић, Лемана Бећировић, Душан Живанић, Рифат Рифатовић, Јелена Цвијетић/ Маја Јовановић, Харис Шећеровић, Сандра Миљковић и Боба Стојимировић. Ауторском тиму припадају и Зорана Петров и Татјана Милошевић, које су радиле сценографију и костим.

М. Караџић

„Лавина“, осма заједничка представа новопазарских и лазаревачких глумаца, кроз интиму једне трогенерациске породице испитује индивидуалну потчињеност тврдокорним законима заједнице и могућности отпора. У копродукцији Пулс театра из Лазареваца и Регионалног позоришта Нови Пазар текст турског писца Тунцера Џуценоглуа режирао

је Стеван Бодржа. Премијера представе је била у јануару.

Поетски комад говори о младом брачном пару у забаченом планинском селу, чији житељи страхују од лавине. Прича се шапатом. Потчињеност тишини пренета је на све сфере живота, па и новорођенче не би смело да заплаче у време када ниједан звук не сме да се испусти. Женама је дозвољено да рађају само током летњих месеци када нема бојази од снежног обрушавања. Међутим, трудници порођајни болови крећу пре времена. Њој и детету прети најтежа казна заједнице.

Кроз драмску метафору о покоравану тишини, Џуценоглу поставља питања положаја појединца у патријархалном систему, ригидних правила која усмеравају живот, личног бунта и слободне воље.

– Рад на овако значајном делу блиске нам културе, каква је турска, а о којој данас ипак тако мало знамо, омогућава да театар обавља једну од својих најлепших дужности – гради мостове међу људима и указује на то колико су људи, упркос језичким и културолошким баријерама, дубоко слични, опхрвани истим

Шапат

Без просторног и временског одређења, а са императивом одсуства звука, емотивна прича истражује универзално у људима. Уз сценско решење, утисак тескобе и окованости појачава и то што глумци све време шапућу.

■ Почела излагачка сезона у Модерној галерији

Отварањем изложбе слика, цртежа и графика лазаревачког уметника Миленка Стевановића, Модерна галерија Центра за културу Лазаревац 6. фебруара, отворила је овогодишњу излагачку сезону.

Поставку „Шест година у Токију“ чини серија пејзажа и сцена из свакодневног живота у Токију. Радови су настајали од 2013. до 2019. године током Стевановићевог студијског боравака у Јапану.

– Миленко је личне импресије о самом граду и животу пренео на своје радове. Цртежи и слике дочаравају атмосферу јапанске престонице. У почетним фазама бавио се архитектуром. Касније се из живота и контаката са грађанима Токија јавило интересовање и за јапанску уметност, традицију

Дух Токија

и свакодневицу. Постепено је фигуре укључивао у своје композиције, па су симбиоза фигуре и архитектуре довеле

до приче о свакодневном животу Јапана – истакла је Даринка Станојевић, кустос Модерне галерије, на отварању изложбе

Миленко Стевановић је рођен 1983. године. Дипломирао је на Факултету примењених уметности (Примењена графика). Као стипендиста Владе Јапана, мастер студије је завршио на Универзитету уметности у Токију (Уљано сликарство). Члан је УЛУС-а. Самостално је излагао у Лазаревцу, Београду и Токију, а учествовао је на бројним групним изложбама.

– Поред мотива који су за мене били нови, у Јапану ми је најзанимљивија била традиционална уметност и рад на папиру. Боравак ми је веома пријао не само као промена средине и мотива већ и због могућности да несметано радим пет-шест година. Била је то драгоцен прилика – казао је Стевановић, напомињући да је захвалан Влади и народу Јапана.

М. Караџић

Поред промена на клупи зелено-црних, лазаревачки прволигаш током паузе добио и играчка појачања

Нови тренер за наставак лиге

У пролећни део првенства Прве лиге Србије, који стартује 29. фебруара,

фудбалери „Колубаре“ улазе са новим тренером Зораном Милинковићем, коме ће у раду помагати Ален Тупајић, бивши тренер БСК „Борча“.

Милинковић је на кормилу зелено-црних био у сезони 2008/09, а у својој трофејној тренерској каријери освојио је титулу са ФК „Партизан“, играо квалификације за Лигу шампиона и групну фазу Лиге Европе. Након многобројних понуда, па чак и оних из иностранства, Милинковић, који је Лазаревчанин, се водио оном народном „свуда пођи, кући дођи“.

Припреме лазаревачког прволигаша за наставак првенства почеле су средином јануара и текле су према плану

■ // Фото: З. Лазаревић

и програму стручног штаба. Одиграно је и пар пријатељских утакмица. Други део припрема одрађен је у хрватском граду Медулину, где су током десет дана припрема фудбалери „Колубаре“ одиграли четири утакмице. Пред сам старт наставак првенства у плану је и генерална проба са екипом „Кабела“ из Новог Сада.

Редове зелено-црних напустило је неколико играча,

али су у клуб стигла три фудбалера која су поникла у „Колубари“: Марко Симић који је стигао из Бачке, Андреја Стојановић који је раније носио дрес „Земуна“ и Филип Антонијевић који је донедавно играо за „Телеоптик“. Осим њих, нова појачања клуба су и Немања Миловановић, који је дошао из Бачке, као и Петар Бојић и Немања Радојевић који су стигли из

иностранства. Такође, из „Спартак“ је као позајмљен играч стигао и талентовани чувар мреже Милош Остојић, а у последњим моментима прелазног рока пристигао је дефанзивац Страхиња Бошњак из „Вождовца“.

Фудбалски клуб „Колубара“ је после 23 одиграна кола на шестом месту Прве лиге Србије са освојена 34 бода.

Т. Крупниковић

■ Лазаревачки атлетичари нижу успехе

Стазама најбољег српског маратонца

Почетак нове године донео укупно пет медаља, од тога две титуле првака Београда

Такмичари Атлетског клуба „Лазаревац“ на почетку године су остварили успехе – две титуле првака Београда и укупно пет медаља. На Дворанском првенству Београда за јуниоре и јуниорке клуб је наступио са девет такмичара.

Златне медаље, а уједно и титулу првака Београда освојили су Алекса Петковић у трци на 3.000 метара и Наталија Митић на 1.500 метара. Пионирка Анђелика Васић

освојила је друго место у трци на 1.500 метара. Такође, пионир Никола Арсенијевић је у трци на 800 метара узео сребро, а код девојака у узбудљивом финишу друго место припало је Ирени Недељковић.

Председник и тренер АК „Лазаревац“ Марко Ранковић још увек је активни спортиста и наставља да ствара успешне атлетичаре, као и да представља град на најбољи могући начин. У богатој каријери има велики број признања и медаља, а успехе на уличним тркама и маратонима широм региона крунисао је као најбољи српски маратонац и понео титулу првака Србије. Заједно са Кристијаном Стошићем бранио је и боје Србије на Првенству Балкана, где су забележили велики успех освајањем другог места.

■ Марко Ранковић

– У организацији Атлетског савеза Србије и под покровитељством Града Београда учествовао сам на првом Српском маратону средином

новембра прошле године, када су организоване три трке – маратон, полумаратон и трка на пет километара. У оквиру маратона одржана су и посебна бодовања за Српски национални шампионат и Првенство Балкана. Маратон је био изузетно тежак јер сам наступао са повредом листа и плашио сам се да ли ћу успети да истрчим. Велика част је наступати за репрезентацију и постати првак државе. Иза мене и Атлетског клуба „Лазаревац“ је одлична година, а почетак нове смо обележили медаљама на Дворанском првенству Београда – рекао нам је Марко, који је носио титулу најбољег тренера Лазаревца у 2018. години, и додао да му је циљ да поправи лични рекорд на Београдском маратону, а жеља да истрчи Бечки маратон.

Т. Крупниковић

Фото-репортер листа „Колубара“ у последњих 12 година окитио највиши врх Анда са осам застава ЕПС-а. Незванично, ниједна друга светска компанија нема толики број обележја истакнутих на највишој коти јужне хемисфере

Фотографија човека са уздигнутим рукама на врху Аконкагве, највишег врха Анда, венца планина на западу Јужне Америке, сан је свих планинара света. То није највиша тачка на земаљској кугли, али је једна од најнедоступнијих. Иако није толико технички захтеван, због сурових временских прилика, успон на највиши врх Анда је веома тежак. У каменој пустари коју, с времена на време надлећу кондори, успешан је тек сваки пети покушај успињања на највишу тачку планинског масива смештеног између Аргентине и Чилеа.

Сем што је изван Хималаја највиши врх на свету, за Аконкагву су везани још неки занимљиви рекорди. Један је забележен и у Гинисовој књизи рекорда, а држи га аргентински сликар Мигуел Доура са својом „летећом“ галеријом. Овај познати уметник из земље гаучоса отворио је сталну изложбу својих слика на висини од 4.350 метара, у базном кампу Плаза де Мулас. Ова галерија званично је на највишој тачки на свету.

Други рекорд још није потврђен, али ко зна, можда се и он једног дана нађе међу необичним Гинисовим достигнућима. Наиме, Аконкагву краси чак осам застава „Електропривреде Србије“. Незванично, ниједна друга светска компанија нема толики број обележја истакнутих на највишој коти јужне хемисфере.

– Заклео сам се пре 12 година да ћу на врху да пободем десет барјака. Да ме невреме није омело 2015, већ сада бих био на корак од зацртаног циља – с малим разочарањем, али великим оптимизмом, каже творац овог

Свет под ногама

Поред тога што се осам пута попео на највиши врх Анда, Аконкагву, Рашин је у својој успешној каријери планинара дугој четири деценије, освојио многе познате врхове широм света. Од 2004. године, када је освојио највиши врх Кавказа, Елбрус (5.642 метра), учествовао је у 26 експедиција од којих је у 20 био њихов вођа. Сем у Русији и Аргентини, планинар из Лазареваца освајао је врхове Хималаја, али се попео и на највише планине у Ирану и на Алтасци.

Господар Анда

■ Александар Рашин

необичног подухвата, планинар Александар Рашин, фото-репортер листа „Колубара“.

Прошле године Рашин је на Анде однео чак две ЕПС-ове заставе. Прву је на врх изнео у фебруару, а другу прошлог децембра.

– Решио сам да убрзам ствар. Шта знам, док ме још увек служи добро здравље, хоћу да завршим посао који сам започео – без компромиса, кроз смешак, тврди заслужни спортиста Републике Србије и водич у београдском планинарском клубу „Extreme summit team“.

Једини је планинар на Балкану, и један од ретких на свету, који се више од шест пута попео на највишу тачку Анда. Поред овог, он је власник још једног необичног рекорда. Био је вођа најбројније експедиције која је успела заједно да освоји Аконкагву. Прошлог фебруара сва 22 планинара која су са Рашином стигла у подножје планине успела су да се попну и до њене највише коте.

У осмочланом тиму који је у децембру помогао Рашину да на врху Анда по осми пут развије ЕПС-ову заставу, сви остали планинари били су Словенци, међу којима и две девојке.

– И поред велике упорности, али и среће коју смо имали са одличним временским приликама, само је нас петоро изашло на сам врх планине – објашњава Рашин колико је успон на Анде стварно непредвидив.

Пут од базног кампа, који се налази на улазу у Национални парк, па до врха Аконкагве траје три недеље. За прилагођавање на висину и сам успон потребно је најмање 19, а за повратак још два дана. За то време укупно се препешачи око 60 километара.

– Највећи део пута, преко 20 километара, води исушеним коритом ледничке реке Рио Хорконес, у окружењу које је више него сурово. Све до врха иде се практично кроз камениту пустињу. Због недостатка растиња

у ваздуху је знатно мање кисеоника него што је то уобичајено, што у значајној мери отежава пешачење. Услови су толико тешки да је, примера ради, на Хималајима много лакше доћи до 6.000 метара – објашњава Рашин због чега многи планинари нису успели да испуне сан и стигну до циља.

Предео је потпуно ненасељен, а уз пут се могу сresti само упорни планинари и скелети мула које нису издржале исцрпљујуће путовање. Од живих створова једино се могу видети кондори који, с времена на време, надлећу овај неприступачан крајолик. Огромних крила, злокобно меркајући с неба када ће нека од натоварених мула занемоћати на путу ка врху Анда.

– Спава се у врећама и шаторима. На висини од 6.000 метара сваки планинар мора да попије преко пет литара воде. На путу до врха постоје и два одморишта. Први висински камп је на 5.350, а други на 6.100 метара. Пут је напоран, али нам је време овога пута било наклоњено. Када смо стигли на врх, сачекало нас је потпуно ведро небо, што је овде права реткост. Због тога је било могуће потпуно јасно видети закривљење земљине кугле – присећа се Рашин.

На повратку уз магистрални пут за Чиле, као први нагавештај цивилизације, изненада се појави Пуента дел Инка, некадашња насебина древних Инка, бања са термалним изворима. Следећи је прелепи град Мендоза где одседају сви планинари који крену у поход на Анде.

– Када је освоје, већина планинара се више никада не врати на Аконкагву. Наравно, то није тако и у мом случају. Обећање је обећање – јасан је на крају планинар из Лазареваца.

Д. Ђорђевић

Упркос земљотресу освојили Хималаје

Александар Рашин је био вођа прве српске женске експедиције која је 2015. године освојила 5.663 метра висок врх Хималаја Тарпу Чули у Непалу. Иако су доживеле праву драму због катастрофалног земљотреса који је баш тада погодио Непал, свих девет чланица експедиције успело је да освоји врх. У потресу је погинуло 8.700 људи, међу њима и 18 алпиниста који су кренули ка Монт Евересту. Природа је и тада показала сву своју моћ јер је потрес био толико јак да су се Хималаји померили за три центиметра, а долина Катманду чак за два метра. Захваљујући срећним околностима, али и великом заслугом Рашина, српске планинарке не само да су избегле несрећу него су све до једне успеле да остваре планирани циљ.

CIP – Каталогизacija y yблиkациjи
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)[085.3]
ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА Србије Енергија Колубара ЕПС Енергија Колубара / главни и одговорни уредник Наталија Живковић. -
 2017. бр. 1 (нов.) - . - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Београд : Birograf comp). - 30 cm
 Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
 ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
 COBISS.SR-ID 250299404

